ସଂ ଗଚ୍ଛଦ୍ଧ୍ୱଂ ସଂ ବଦଦ୍ଧ୍ୱଂ ସଂ ବୋ ମନାଂସି ଜାନତାମ୍ ।
ଦେବା ଭାଗଂ ଯଥା ପୂର୍ବେ ସଂଜାନାନା ଉପାସତେ ।।
ସମାନୋ ମନ୍ତ୍ରଃ ସମିତିଃ ସମାନୀ ସମାନମ୍ ମନଃ ସହ ଚିତ୍ତମେଷାମ୍ ।
ସମାନଂ ମନ୍ତ୍ରମଭି ମନ୍ତ୍ରୟେ ବଃ ସମାନେନ ବୋ ହବିଷା ଜୁହୋମି ।।
ସମାନୀ ବ ଆକୂତିଃ ସମାନା ହୃଦୟାନି ବଃ ।
ସମାନମସ୍ତୁ ବୋ ମନୋ ଯଥା ବଃ ସୁସହାସତି ...
ଋଗ୍ ବେଦ ୧୦/୧୯୧-୨-୪

ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷକ
ସମ୍ପାଦକୀୟ

ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୨୦୧୮, ଜାନୁଆରୀ ୨୦

ନିର୍ବାଚନରେ କଳାଧନର ପ୍ରଭାବ !

ଭାରତୀୟ ନିର୍ବାଚନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅତ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟୟବହୁଳ । ନିର୍ବାଚନରେ ଧନବଳ ଓ ବାହୁବଳର ପ୍ରଭାବ ଅଧିକ । ନିର୍ବାଚନ ଆୟୋଗଙ୍କ କଠୋର ପଦକ୍ଷେପ ସତ୍ତ୍ୱେ ବିଭିନ୍ନ ରାଜନୈତିକ ଦଳର ପ୍ରାର୍ଥୀ ଏବଂ ସ୍ୱାଧୀନ ଧନାଢ୍ୟ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀମାନେ ଭୋଟବେଳେ ଆଖିବୁଜା ପଇସା ଖର୍ଚ୍ଚ କରୁଥିବାର କଥା ଅଛପା ନୁହେଁ । ବିପୁଳ ପରିମାଣର କଳାଧନ ନିର୍ବାଚନରେ ବିନିଯୋଗ ହୁଏ । ଅଧିକାଂଶ ରାଜନୈତିକ ଦଳ ନାନା କଉଶଳ ଆପଣେଇ ପ୍ରଚୁର ପାଣ୍ଠି ସଂଗ୍ରହ କରନ୍ତି । ରାଜନୈତିକ ଦଳଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ଶିଳ୍ପସଂସ୍ଥା ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଚାନ୍ଦା ଦେବାର ଯେଉଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି ତାହାର ଦୁରୁପଯୋଗ ମଧ୍ୟ ହୁଏ । ସେ ସବୁ ସଂସ୍ଥାଙ୍କୁ ଅନୁଚିତ ଫାଇଦା ଦେଇ କେତେକ ସମୟରେ ଶାସକଦଳମାନେ ମୋଟା ଅଙ୍କର ଚାନ୍ଦା ପ୍ରକାରାନ୍ତରେ ଆଦାୟ କରନ୍ତି । ରାଜନୈତିକ ଦଳ ଓ ନିର୍ବାଚନ ବ୍ୟବସ୍ଥା କଳାଧନପ୍ରବଣ ହୋଇଥିବାରୁ ଏହାକୁ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଏବଂ ସଂଶୟମୁକ୍ତ କରିବାପାଇଁ ବହୁଦିନରୁ ସାଧାରଣରେ ଦାବି ହେଉଛି । ଏବେ ଭାରତ ସରକାର କଳାଧନ ବିରୋଧରେ ଯେଉଁ ପଦକ୍ଷେପ ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି ସେଥିରେ ରାଜନୈତିକ ଚାନ୍ଦା ଆଦାୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସ୍ୱଚ୍ଛ କରିବାସହ ନିର୍ବାଚନରେ କଳାଧନର ଦୁରୁପଯୋଗକୁ ରୋକିବାକୁ ଦୃଢ଼ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଉଚିତ ବୋଲି ବୃହତ୍ତର ଜନସମୁଦାୟ ମତପ୍ରକାଶ କରିବା ସ୍ୱାଭାବିକ । କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାଜନୀତି ଓ ନିର୍ବାଚନରେ ଧନବଳର ପ୍ରଭାବ ରହିବ, ସେଯାଏ ଶାସନ ଏବଂ ସାଧାରଣ ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦୁର୍ନୀତିମୁକ୍ତ, ନିର୍ମଳ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ସଭ୍ୟ ଚାନ୍ଦା, ରାଜନୈତିକ ଚାନ୍ଦା ଆଦି ମାଧ୍ୟମରେ ରାଜନୈତିକ ଦଳମାନେ ପାଣ୍ଠି ସଂଗ୍ରହ କରୁଥିବା କଥା କହୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବାସ୍ତବରେ ସରକାରରେ ଥିବା ଦଳମାନେ ନାନା ଦୁର୍ନୀତିମୂଳକ ପନ୍ଥାରେ ପାଣ୍ଠି ସଂଗ୍ରହ କରିଥା'ନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ କଠୋର ନୀତିନିୟମ ଓ ନଗଦ ଅର୍ଥବିହୀନ କାରବାରକୁ ସରକାର ଏବେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଉଥିବାରୁ ଭବିଷ୍ୟତରେ ରାଜନୈତିକ ଚାନ୍ଦାସଂଗ୍ରହ କ୍ଷେତ୍ରରେ କିଛି ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିବ । ଏହାସତ୍ତ୍ୱେ ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯେପରି କୌଣସି ଗଳାବାଟ ନ ରହେ ସେ ନେଇ ସରକାରଙ୍କୁ ସବୁ ପ୍ରକାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେବାକୁ ହେବ । ପ୍ରଚାର ତଥା ସାଂଗଠନିକ ଶକ୍ତି ପ୍ରଦର୍ଶନ ପାଇଁ ରାଜନୈତିକ ଦଳମାନେ ସଭାସମିତି, ସମାବେଶମାନ କରିଥାନ୍ତି । ଏସବୁ ଆୟୋଜନ ପାଇଁ ବିପୁଳ ଅର୍ଥ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ପ୍ରଚାର କାର୍ଯ୍ୟକୁ ବ୍ୟୟବହୁଳ ସଭାସମିତି ଓ ସାଂଗଠନିକ ଶକ୍ତି ପ୍ରଦର୍ଶନ ମାଧ୍ୟମରେ ନ କରି ଗଣମାଧ୍ୟମ ଜରିଆରେ କରିବାର ବିକଳ୍ପ ପଦକ୍ଷେପକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରାଯିବା ଉଚିତ । ସାଂପ୍ରତିକ ବିମୁଦ୍ରାୟନ କାଳରେ ନିଜର ପୁରୁଣା ଟଙ୍କା ବଦଳାଇ ନୂଆନୋଟ ପାଇବାକୁ ସାଧାରଣ ଜନତା ନୟାନ୍ତ ହେଉଥିବାବେଳେ ରାଜନୈତିକ ଦଳମାନଙ୍କ ପାଇଁ ତାହା ସମସ୍ୟା ହୋଇନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସରକାର ପାଣ୍ଠିର ପରିମାଣ ଘୋଷଣା ଓ ଅଦଳବଦଳ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଉପରେ ଜୋରିମାନା ବା ଅତିରିକ୍ତ ଟିକସ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିନାହାନ୍ତି । ଫଳରେ ଏହା ସାଧାରଣରେ ଏକ ଭୁଲ୍‌ବାର୍ତ୍ତା ଦେଉଛି । ଅବଶ୍ୟ ଏଣିକି ପାଣ୍ଠି ସଂଗ୍ରହ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସରକାର ଯେଉଁ ନୂଆ କଟକଣା ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁଛନ୍ତି ତାହା ସ୍ୱାଗତଯୋଗ୍ୟ; କିନ୍ତୁ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁଛି ଯେ ନିୟମ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ସମାନ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ସାଧାରଣ ଜନତା ଓ ରାଜନୈତିକ ଦଳଙ୍କ ପାଇଁ ଅଲଗା ଅଲଗା ନୀତି ଆଦୌ ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ଦୁଇହଜାର ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଅଜ୍ଞାତ ରାଜନୈତିକ ଚାନ୍ଦା ଯୋଗାଣକୁ ନିଷିଦ୍ଧ କରିବାପାଇଁ ନିର୍ବାଚନ କମିଶନ ଯେଉଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଛନ୍ତି ତାହା ଏକ ଭଲ ପ୍ରସ୍ତାବ । ସରକାର ଏହାକୁ ବିନାଦ୍ୱିଧାରେ ଗ୍ରହଣ କରିନେବା ଉଚିତ୍ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଅଜ୍ଞାତସୂତ୍ରରୁ ଅର୍ଥ ସଂଗ୍ରହ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯଥେଷ୍ଟ ଭାବେ କମିଯିବ । ଯାହାଠାରୁ ଚାନ୍ଦାସଂଗ୍ରହ କରାଯାଉଛି ତାଙ୍କ ନାମ ଠିକଣା ସ୍ପଷ୍ଟ ହେବା ଯଥାର୍ଥ । ଏହା କେବଳ କଳାଟଙ୍କା କାରବାରକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିବ ନାହିଁ; ବରଂ ଏହାଦ୍ୱାରା ବେଆଇନ ଅର୍ଥକାରବାର ଓ ଦୁର୍ନୀତିକୁ ମଧ୍ୟ ବହୁଳଭାବେ ରୋକାଯାଇପାରିବ । ଦ୍ୱିତୀୟରେ ସବୁ ରାଜନୈତିକ ଚାନ୍ଦାର ସବିଶେଷ ତଥ୍ୟ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିବାସହ ଆୟବ୍ୟୟର ନିୟମିତ ଅଡିଟ କରିବାକୁ ରାଜନୈତିକ ଦଳଙ୍କ ପାଇଁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କରିବାକୁ ନିର୍ବାଚନ କମିଶନ ଦେଇଥିବା ପ୍ରସ୍ତାବ ମଧ୍ୟ ମନ୍ଦ ନୁହେଁ । ତାହାକୁ ସରକାର ଅଗ୍ରାଧିକାର ଭିତ୍ତିରେ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଚିତ । ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଲୋକପ୍ରତିନିଧି ଆଇନ ରାଜନୈତିକ ଦଳମାନଙ୍କ ପାଇଁ ରକ୍ଷାକବଚ ସାଜିଛି । ତାହାକୁ ସଂଶୋଧନ ନ କଲେ କମିଶନଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ରାଜନୈତିକ ମତୈକ୍ୟ ବିନା ଏଭଳି ପ୍ରସ୍ତାବକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷେ ସହଜ ହେବନାହିଁ । ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ମୋଦି ମଧ୍ୟ ଏ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ନିଜ ଦଳ ଓ ମେଣ୍ଟଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଚାପର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇପାରନ୍ତି । ତେବେ ସେ ଯାହାହେଉ ରାଜନୈତିକ ଚାନ୍ଦା ଓ ପାଣ୍ଠି ସଂଗ୍ରହ ଦଳମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ଅର୍ଥ ଆହରଣ ଓ ଠୁଳର ମାଧ୍ୟମ ହୋଇଥିବାରୁ ତାହାକୁ କେତେଦୂର ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଓ ସ୍ୱଚ୍ଛ କରିହେବ ତାହା ସରକାର, ବିଶେଷକରି ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପାରିବାରପଣିଆ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଛି । କଳାଧନ ବିରୋଧୀ ଅଭିଯାନରେ ସାଧାରଣ ଲୋକ ଯଦି ଅକଥନୀୟ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ସତ୍ତ୍ୱେ ସହଯୋଗ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଉଛନ୍ତି, ରାଜନୈତିକ ଦଳଗୁଡ଼ିକ ତାହାର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ରହିବା ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ । ଏହି ଦିଗଟିକୁ ସରକାର ନ ଜଗିଲେ କଳାଧନ ବିରୋଧୀ ପ୍ରୟାସ ଅନେକାଂଶରେ ଯେ ଭଣ୍ଡୁର ହେବ ତାହା କହିବା ଅନାବଶ୍ୟକ ।

ଆଜିର ଅନୁଚିନ୍ତା

ଆମେ କାହିଁକି ମଣିଷ ହେଲୁ ? ସେ କାହିଁକି ପଶୁ ହେଲା ? ଏହାହିଁ ତ' ସ୍ରଷ୍ଟାଙ୍କର ସୃଷ୍ଟିର ବୈଚିତ୍ର୍ୟ !

ଜନସେବକ ଠକ୍କର ବାପା

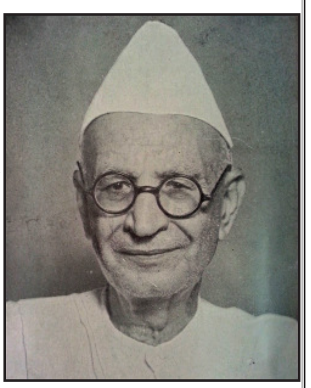

ଓଡ଼ିଶାର ବନ୍ଧୁ ଭାବେ ସୁପରିଚିତ ଜନସେବକ ବିଶିଷ୍ଟ ସଂଗ୍ରାମୀ ଠକ୍କର ବାପା ଗୁଜରାଟର ଭାବନଗରଠାରେ ୧୮୬୯ ନଭେମ୍ବର ୨୯ ତାରିଖରେ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ସେ ୧୮୯୦ରେ ପୁନା ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ କଲେଜରୁ ସମ୍ମାନର ସହିତ ଇ.ସି.ଇ. ଉପାଧି ପାଇଥିଲେ । ଦେଶମାତୃକାରର ସେବା ପାଇଁ ୧୯୧୪ ଫେବୃୟାରୀ ୬ ତାରିଖ ଦିନ ସେ ଆକର୍ଷଣୀୟ ବୃ⎕ରେ ଥିବା ଉଚ୍ଚ ପଦବୀର ଚାକିରୀକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି ସଂଗ୍ରାମୀ ଗୋପାଳକୃଷ୍ଣ ଗୋଖଲେଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ସେବାଭିମୁଖୀ ସଂଗଠନ ସର୍ଭେଣ୍ଟ ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆ ସୋସାଇଟିର ଜଣେ ସଭ୍ୟ ଭାବେ ସାମିଲ ହୋଇଥିଲେ । ୧୯୨୦ ମସିହାରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଉତ୍କଳମଣି ଗୋପବନ୍ଧୁଙ୍କ ନିକଟତର ହୋଇ ତତ୍କାଳୀନ ସମୟରେ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ପ୍ରପୀଡ଼ିତ ଓଡ଼ିଶାରୁ ସବିଶେଷ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ସେ ଠକ୍କର ବାପାଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଶା ପଠେଇଥିଲେ । ୧୯୪୨ ଓ ୧୯୪୪ରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ସଂଗଠିତ ଭୟାବହ ବନ୍ୟା ଓ ବାତ୍ୟା ପ୍ରପୀଡ଼ିତଙ୍କ ପାଖରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସାହାଯ୍ୟ ସହଯୋଗ ଠକ୍କର ବାପାଙ୍କ ସୁପରିଚାଳନାରେ ଦାୟିତ୍ୱ ସମ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିଲା । ଠକ୍କର ବାପାଙ୍କ ପ୍ରୋତ୍ସାହନରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଖଦୀ ପ୍ରସ୍ତୁତି ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରକାର ଭି⎕ ହିଁ ପଡ଼ିଥିଲା । ଗୋରା ଫଉଜଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସଂଗ୍ରାମ ପାଇଁ ସେ ବିଭିନ୍ନ ସେବାଶ୍ରମ ଓ ସେବାକୁଟୀର ଗଢ଼ି ସଂଗ୍ରାମୀ ମାନଙ୍କୁ ନିରାପଦ ଆଶ୍ରୟ ଦେଇପାରୁଥିଲେ । ସେ ଓଡ଼ିଶାରେ କପାଚାଷ, ମହୁଚାଷ, କତା ଶିଳ୍ପ ଓ ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷାଦାନ ପାଇଁ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ ବି କରିଥିଲେ । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ କୁଟି ଖାଅ ଓ କାଟି ପିନ୍ଧ ଆହ୍ୱାନକୁ ପ୍ରଥମେ ଓଡ଼ିଶା ଭଳି ପଛୁଆ ରାଜ୍ୟରୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମର୍ଥନ ମିଳିବା ପଛରେ ଥିଲା ଠକ୍କର ବାପାଙ୍କ ସହଯୋଗ । ସେ ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମକୁ ସଫଳ କରିବା ପାଇଁ ନିଜ ଜୀବନକୁ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିଥିଲେ । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ହରିଜନ ଆନ୍ଦୋଳନର ଜଣେ ସୁଦକ୍ଷ ସହଯୋଗୀ ଥିଲେ ସେ । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗଠିତ ନିଖିଳ ଭାରତ ହରିଜନ ସେବକ ସଂଘର ପ୍ରଥମ ଜାତୀୟ ସମ୍ପାଦକ ଭାବେ ସେ ଗୁରୁଦାୟିତ୍ୱକୁ ବେଶ୍ ସଫଳତାର ସହ ତୁଲାଇବାକୁ ସକ୍ଷମ ହୋଇଥିଲେ । ଠକ୍କର ବାପା ଜଣେ ସଚ୍ଚୋଟ ସତ୍ୟନିଷ୍ଠ କର୍ମୀ, ସଚ୍ଚା ଦେଶଭକ୍ତ ଓ ଯଥାର୍ଥରେ ଥିଲେ ଦୁଃଖି ଜନତାର ବନ୍ଧୁ । ଏହି ମହାନ ସଫଳ ଜନସେବକ ୧୯୫୦ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ୧୯ ତାରିଖ ଦିନ ଶେଷନିଃଶ୍ୱାସ ତ୍ୟାଗ କରିଥିଲେ ।

ଡଃ. ଅରୁନ୍ଧତୀ ଦେବୀ, ଶୋଭନୀୟ ଆନ୍ଦୋଳନ, ଭୁବନେଶ୍ୱର, ଦୂରଭାଷ: ୯୪୩୭୧୨୪୫୭୨

ପାଠକୀୟ ମତାମତ ଓ ପରାମର୍ଶ 'ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷକ' ସମ୍ପାଦକଙ୍କ ପାଇଁ ବେଶ୍ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ତା' ବ୍ୟତୀତ ଆପଣଙ୍କ ଅଞ୍ଚଳର ବିକାଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଥିବା ସମସ୍ୟା, ଆପଣମାନଙ୍କ ଅଭିଯୋଗ, ଆଶଙ୍କା ଓ ଉଦ୍‌ବେଗ ଆଦି ବିଷୟରେ ଜାଣିବାକୁ ଆମେ ଉଦ୍‌ଗ୍ରୀବ । ଇ-ମେଲ୍ କିମ୍ବା ଫାକ୍ସ ଜରିଆରେ ଆପଣମାନେ ସିଧାସଳଖ ସମ୍ପାଦକଙ୍କ ସହ ଯୋଗାଯୋଗ କରିପାରିବେ ।

E-mail: editorpbkc@gmail.com
9853400829 (M), Fax: 0674-2550504

ବିରୋଧ ପ୍ରଦର୍ଶନ...କେତେ ସମୀଚିନ ?

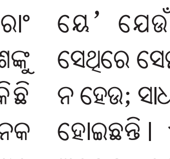

ଆଖପାଖର ହାଲ୍‌ଚାଲ୍-୬୫

ସୌମ୍ୟଶ୍ରୀ ପାଣିଗ୍ରାହୀ

ମୋ' ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଲା ବେଳକୁ ଗାଡ଼ି ସେଠି ବେଶ୍ କିଛି ସମୟ ରହିସାରିଥାଏ ବୋଧେ ! କାରଣ କିଛି କିଛି ଲୋକ ତଳକୁ ଓହ୍ଲେଇ ଯାଇଥାଆନ୍ତି । କିଛି ସର୍ବଜ୍ଞ ପ୍ରଜାତିର ଲୋକ ମଝିରେ ମଝିରେ ବସ୍ ଅଟକିବାର ସମ୍ଭାବ୍ୟ କାରଣମାନ ବଖାଣୁଥାଆନ୍ତି । ମୁଁ ଟିକେ ପ୍ରକୃତିସ୍ଥ ହେବାପରେ ଯୋଗଦେଲି ସେମାନଙ୍କ ସହ । ଏଇ ସମୟରେ ଧଇଁସଇଁ ହୋଇ ଦୁଇଜଣ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ଓ ଆଗରେ କେଉଁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦଳ ପକ୍ଷରୁ କୌଣସି ଏକ ରାଜନୈତିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ରାସ୍ତାରୋକ ହୋଇଛି ବୋଲି କହିଲେ । ମୋର ଏକ ବଦଭ୍ୟାସ ହେଉଛି ଡେରିରେ ଉଠିବା । ମୁଁ ରାତିରେ ଖୁବ୍ ଡେରିଯାଏଁ ଚେଇଁଥାଏ, ପୁଣି ଏତେ ଡେରିରେ ଶୋଇଥିବାରୁ ସକାଳେ ଉଠେ ବି ଡେରିରେ । ଅଭଶ୍ୟ କେବେ କେମିତି ଜରୁରୀ କାମ ଥିଲେ ଶୀଘ୍ର ଉଠିଯାଏ ସିନା, ପୁଣି ମୌକା ମିଳିଲେ ଶୋଇଯାଏ ।

ସେଦିନ ସେମିତି କିଛି କାରଣ ଥିଲା । ଅତି ଜରୁରୀ କାମରେ ମୋତେ ଯିବାର ଥାଏ ଭୁବନେଶ୍ୱର । ବଡ଼ି ଭୋରରୁ ଉଠି ମୁଁ ବସ୍‌ରେ ବସିଥାଏ । ଆଉକିଛି କାମ ନ ଥିବାରୁ ମୁଁ ଶୋଇପଡ଼ିଥାଏ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏମିତି ଏକ ଜାଗାରେ ଗାଡ଼ି ଅଟକିଛି ଯେ, ଚେଷ୍ଟାକରି ମଧ୍ୟ ଗାଡ଼ି ପଛକୁ ଫେରି ଅନ୍ୟରାସ୍ତା ଧରିପାରିବ ନାହିଁ । ସୁତରାଂ ଆଉ କିଛି କରି ନ ପାରି ସେଇଠି ତ୍ରିଶଙ୍କୁ ଭଳି ଲଟକି ରହିବା ଛଡ଼ା ଆଉକିଛି ଉପାୟ ନାହିଁ । ମୋ' ଭଳି ଆହୁରି ଅନେକ ବି ସେଇମିତି ଝୁଲିରହିଥା'ନ୍ତି ଅଧା ବାଟରେ । କାହାର ପରୀକ୍ଷା ଦେବାର ସମୟ ହୋଇଯାଉଥାଏ ତ' କାହାର ପୁଣି ବିମାନ ଧରିବାର ସମୟ ପାଖେଇ ଆସୁଥାଏ । କିଏ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ପଡ଼ିଥିବା ନିଜ ରୋଗୀଣା ସମ୍ପର୍କୀୟ ପାଖକୁ ଯାଉଥାଏ ତ' ପୁଣି କେହି ଅନେକ ଦିନ ପରେ ଘରକୁ ଫେରୁଥିବାରୁ ଅହେତୁକ ବିଳମ୍ବ ଯୋଗୁଁ ବିବ୍ରତ ହୋଇପଡୁଥାଏ ।

ଏମିତି ହରେକ ରକମର ମଣିଷ ସେଠି ସାଲୁବାଲୁ ହେଉଥା'ନ୍ତି । ସଭିଏଁ ଊଣାଅଧିକେ ଯେ ରାଜନୀତିଆ ନେତାମାନଙ୍କୁ ଗାଳି ଦେଇ ନିଜ ମନକୁ ହାଲୁକା କରିବାରେ ଲାଗିଥା'ନ୍ତି । ଏକ ତୁଚ୍ଛା ରାଜନୈତିକ ଅଭିସନ୍ଧି ପାଇଁ ଏ ପ୍ରହସନ । ଏକ ଛୋଟିଆ କାରଣକୁ ନେଇ ଯେ' ଯେଉଁ ରାସ୍ତାରୋକ ହୋଇଛି, ସେଥିରେ ସେମାନଙ୍କୁ କିଛି ଫାଇଦା ହେଉକି ନ ହେଉ; ସାଧାରଣ ଜନତା ଢେର ହଇରାଣ ହୋଇଛନ୍ତି । ଏକ ଅଯଥା କାରଣ ପାଇଁ ଅନେକ ଲୋକଙ୍କର ଅନେକ କ୍ଷତି ଘଟିସାରିଲାଣି । କେବଳ ତୁଚ୍ଛା ରାଜନୈତିକ ପ୍ରଚାର ପ୍ରସାର ଛଡ଼ା ଏପ୍ରକାର ରାସ୍ତାରୋକରେ ଆଉ କାହାକୁ କିଛି ମିଳେ କି ? ମୋ' ଜାଣିବାରେ ସବୁଠୁଁ ବେଶୀ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହୁଏ ସେହି ସାଧାରଣ ମଣିଷଟି । ଯା'ର ଜନ୍ମ କେବଳ ସମସ୍ତଙ୍କର ଦାଉ ସହିବା ପାଇଁ ।

ଏସବୁ ରାସ୍ତାରୋକୋ, ଚକାଜାମ୍, ବନ୍ଦ ଡାକରା ଓ ରେଳରୋକ; ଏମିତି କେତେ କ'ଣ । ଏଥିରେ ଦିନମଜୁରିଆ ଖଟିଖିଆ ସାଧାରଣ ଜନତାଟିଏ ହିଁ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ କଷ୍ଟ ପାଏ । ଦିନକ ପାଇଁ ରୋଜଗାର ନ ମିଳିଲେ, ଭୋକଓପାସରେ ରହିବାକୁ ବାଧ ହୁଏ ସାରା ପରିବାର । ଠିକ୍ ସମୟରେ ପହଞ୍ଚି ନ ପାରିଲେ, କେତେ କ'ଣ ବିଭ୍ରାଟ ହୋଇଯାଏ । ପାଠପଢ଼ା, ପରୀକ୍ଷା, ସାକ୍ଷାତକାର ସବୁକିଛି ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ । ଅପରେସନ୍ ଠିକ୍ ସମୟରେ ହୋଇ ନ ପାରି ରୋଗୀଟି ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଛଟପଟ ହୋଇ ମରିଯାଏ ସିନା; ହେଲେ ଯେ ରାଜନୈତିକ ଚାମଚାମାନେ ନିଜ ଭଡ଼ାଟିଆ ସମର୍ଥକମାନଙ୍କ ସହ ଜଗି ବସିଥା'ନ୍ତି ନିଜ ଈପ୍‌ସିତ ରାଜନୈତିକ ଅଭିଳାଷକୁ ଚରିତାର୍ଥ କରିବା ପାଇଁ ।

ବିରୋଧ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବାର ଅନ୍ୟ ଅନେକ ବାଟ ଥାଉଥାଉ ଆମର ନେତାମାନେ ଏଇ ବାଟଟିକୁ କାହିଁକି ବାଛିନିଅନ୍ତି ! ଯେଉଁ ଜନତାଙ୍କୁ ନେଇ ସେମାନଙ୍କର ଶାସନଗାଦୀ, ସେମାନଙ୍କୁ ହଇରାଣ କରି ସେମାନେ ପାଆନ୍ତି କ'ଣ ? କେଉଁଠି ଗୋଟେ ପଢ଼ିଥିଲି; ଜାପାନରେ ଶ୍ରମିକ ଅସନ୍ତୋଷରୁ ଧର୍ମଘଟର ନିଷ୍ପତ୍ତି ହେଲା । ତେଣୁ ଗୋଟେ ଜୋତା କାରଖାନାର ଶ୍ରମିକମାନେ ଡାହାଣ ପାଦର ଜୋତା ବନେଇବା ବନ୍ଦ କରିଦେଲେ । ବଜାରକୁ ଖାଲି ବାମଗୋଡ଼ର ଜୋତା ଆସିଲା, ହେଲେ ଗୋଟେ ପାଦର ଯୋଡ଼େ ଜୋତା କିଣିବ କିଏ ? ବାଧ ହୋଇ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ସବୁ ଦାବି ମାନିନେବା ପରେ ଶ୍ରମିକମାନେ ପୂର୍ବଭଳି ଉଭୟ ଗୋଡ଼ର ଜୋତା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି କମ୍ପାନୀର କ୍ଷତି ଭରଣା କରିଦେଲେ । ବାଃ...ବାଃ... ଦେଖିଲେ ତ' କାମ ବି ବନ୍ଦ ହେଲାନାହିଁ, ଦରମା କଟିଲା ନାହିଁ; ପୁଣି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଦାବି ମଧ୍ୟ ମାନିନେଲେ । ଯା'ଠୁଁ ଆଉ ଭଲ କଥା କ'ଣ ହୋଇପାରେ ? ଆମ ନେତାମାନେ ମଧ୍ୟ ଏମିତି କିଛି କଲେ ହୁଅନ୍ତାନି ? ଆମ ଦେଶର ନେତାମାନେ ଶିଖିବେ କେବେ ? ମୋର ସେଇ ସୁଦିନକୁ ଅପେକ୍ଷା !

-ଛାଇ, ଜଗନ୍ନାଥବିହାର, ଭଦ୍ରକ
ଫୋନ୍-୦୯୮୬୧୪୮୮୫୫

ଆଦର୍ଶ ମନୁଷ୍ୟ

ପ୍ରଫେସର ଡାକ୍ତର ଉମେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ପାତ୍ର

ସଂସାରରେ ଦୁଇପ୍ରକାର ବସ୍ତୁ ଥାଏ । ଗୋଟିଏ ଦୃଶ୍ୟମାନ ଓ ଅନ୍ୟଟି ଅଦୃଶ୍ୟ । ଆମେ ଜଳ, ଅଗ୍ନି, ମାଟି, ଇତ୍ୟାଦିକୁ ଦେଖିପାରୁ ହେଲେ ବାୟୁକୁ ଦେଖିପାରୁନା । କେବଳ ଅନୁଭବ କରିପାରୁ । ସେହିପରି ଆମ ଶରୀରକୁ ଆମେ ଦେଖିପାରୁ, ଛୁଇଁପାରୁ ହେଲେ ଏଇ ଶରୀର ଭିତରେ ଥିବା ମନକୁ ଦେଖିପାରୁନା କି ଛୁଇଁପାରୁନା କିନ୍ତୁ ଅନୁଭବ କରିପାରୁ । ଆମ ଶରୀର ଯେଉଁଠି କାମରେ ଥାଏ ଯଦି ମନ ସେହି କାମରେ ଥାଏ ତେବେ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସଫଳତା ମିଳେ । କାମ ଠିକ୍ ଠିକ୍ ହୁଏ । ଯଦି ଶରୀର ଠାରୁ ମନଟି ଅଲଗା ରହିଯାଏ ତେବେ କାମରେ କାମ ଖରାପ ହୋଇଯାଏ । ପିଲାଟି ବହି ପାଖରେ ବସିଛି, ବଡ଼ ପାଟିକରି ପଢୁଛି । ହେଲେ ପାଠ ପଚାରିଲେ କହିପାରୁନି କି ଲେଖିପାରୁନି । କାରଣ ପିଲାଟିର ଆଖି ବହି ପାଖରେ ଅଛି । ପାଟିରେ ଉଚ୍ଚାରଣ କରୁଛି । ହେଲେ ମନଯି ଅନ୍ୟଆଡ଼େ ଅଛି । ଯାହା ଫଳରେ ସେ ମନରଖିପାରେ ନାହିଁ । ଏମିତି ଆମ ଜୀବନରେ ଅନେକ ଘଟଣାବଳୀର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଅଛି । ଯେଉଁଥି ପାଇଁ ଅନେକ ସମୟରେ ଆମେ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସଫଳତା ପାଇପାରୁନା । ତେଣୁ ପୁରାଣ ଓ ଶାସ୍ତ୍ରକାରଗଣ କହିଛନ୍ତି ମନ ସବୁଠାରୁ ବଳବାନ । ମନର ମୂଳେ ଏ ଜଗତ । ମନ ହିଁ କେ ଅଛି ସମରଥ । ସଂସାରରେ ଯାହାକୁ ଅକ୍ତିଆର କରିବା ସହଜ ହୋଇପାରେ କିନ୍ତୁ ମନକୁ ଆୟତ୍ତ କରିବା ଭାରି କଷ୍ଟ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଅନୁକୂଳଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ସମ୍ଭାଷଣରେ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି – ''ମଣିଷ ବିଶାଳ କାୟ ହସ୍ତୀକୁ ନିଜ ଆୟତ୍ତରେ ରଖିପାରେ କିନ୍ତୁ ନିଜ ମନକୁ ଆୟତ୍ତରେ ରଖିପାରେ ନାହିଁ । ତେଣୁ କୁହାଯାଇଛି ମନ ହିଁ ଜଗତ ଓ ଜଗତ ହିଁ ମନ । ମନ ଏକା ଏକା ସିନା ବୁଲିପାରେ ହେଲେ ସେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିପାରେ ନାହିଁ । ମନ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବା ନିମିତ୍ତ ଇନ୍ଦ୍ରିୟମାନଙ୍କର ସାହାଯ୍ୟ ଲୋଡ଼େ । ଯେମିତି ଅଗ୍ନିକଣିକାଟିଏ ନେବାକୁ ହେଲେ କାଷ୍ଠର ସାହାଯ୍ୟ ନେବାକୁ ହୁଏ ଏବଂ କୌଣସି ବସ୍ତୁ ବ୍ୟତୀତ ଅଗ୍ନିକୁ ଧରିରଖିବା କଷ୍ଟକର ବ୍ୟାପାର ସେହିପରି ମନ ଇନ୍ଦ୍ରିୟମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ । ସେହି ଇନ୍ଦ୍ରିୟମାନେ ହେଲେ ଚକ୍ଷୁ, କର୍ଣ୍ଣ, ନାସିକା, ଜିହ୍ୱା ଓ ଚର୍ମ ଆଦି ପଞ୍ଚଜ୍ଞାନେନ୍ଦ୍ରିୟ ଏବଂ ପଞ୍ଚ କର୍ମେନ୍ଦ୍ରିୟ । ଏହି ଇନ୍ଦ୍ରିୟମାନଙ୍କୁ ମନ ପ୍ରଭାବିତ କରି କେତେବେଳେ ସୁଖ ଦେଇଥାଏ ତ କେତେବେଳେ ଦୁଃଖ ଦିଏ । ସାରା ଜଗତ ମନର କଳ୍ପନା ମାତ୍ର ।'' କେତେକ ସାଧୁସନ୍ଥ ମନ ମିଥ୍ୟାର ହେତୁ ବୋଲି ବିଚାର କରନ୍ତି । ଅନେକ ସମୟରେ ଯାହା ନଥାଏ ମନ ତାକୁ ସୃଷ୍ଟି କରେ ଏବଂ ଯାହା ଥାଏ ମନ ମଧ୍ୟ ତାର ଅସ୍ତିତ୍ୱକୁ ଲୋପ କରିଦିଏ । ଯେମିତି ରାସ୍ତାରେ ସାପ ନଥିବ ଦଉଡିଟିଏ ପଡ଼ିଥିଲେ ମନ ତାକୁ ସର୍ପର ଧାରଣା କରେ ପୁଣି ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ସତ୍ତା ସର୍ବତ୍ର ବିଦ୍ୟମାନ ହେଲେ ହେଁ ମନ ଫାଙ୍କିଦିଏ ଏବଂ କହେ ଈଶ୍ୱର ଇତ୍ୟାଦି କେହି ନାହାନ୍ତି । ତେଣୁ ମନର ଯାବତୀୟ ବ୍ୟାପାର ମଧ୍ୟ ମିଥ୍ୟା । ଏହି ମିଥ୍ୟାର ମୋହରେ ପଡ଼ି ମନୁଷ୍ୟ ଯେ କେତେ ଜନ୍ମ ଦୁଃଖ ଭୋଗ କରୁଅଛି, ତାହାର ଇୟତା ନାହିଁ । ଶାସ୍ତ୍ରଜ୍ଞମାନେ ମନକୁ ପାଞ୍ଚଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରିଛନ୍ତି । ଯଥା ମୂଢ଼, କ୍ଷୀପ୍ର ବିକ୍ଷିପ୍ତ ଏକାଗ୍ରତା ନିରୁଦ୍ଧ । ସାଧାରଣତଃ ମନର ମୂଢ଼ ଅବସ୍ଥା ହେଉଛି ତମଗୁଣ । କ୍ଷିପ୍ତ ଓ ବିକ୍ଷିପ୍ତ ଅବସ୍ଥା ରଜୋଗୁଣ, ଏକାଗ୍ର ଅବସ୍ଥା ସତ୍ତ୍ୱଗୁଣ ଏବଂ ନିରୁଦ୍ଧ ଅବସ୍ଥା ହିଁ ଆତ୍ମା । ମନରେ ଯେଉଁ କୁଚିନ୍ତା ଆସେ ତାହା ହିଁ କୁକାର୍ଯ୍ୟର ଜନକ । ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭାଗବତ୍‌ରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଉଦ୍ଧବକୁ କହିଛନ୍ତି – 'ମନ ତୋହର ନିଜଗୁରୁ । ଉଦ୍ଧବ କେତେ ତୁ ପଚାରୁ' । ତେବେ କେଉଁ ମନ ଗୁରୁ ହେବ ? ନିରୁଦ୍ଧ ମନ ହିଁ ଗୁରୁ ପଦବାଚର୍ଯ୍ୟ । ନଚେତ୍ ମୂଢ଼, କ୍ଷିପ୍ତ ଓ ବିକ୍ଷିପ୍ତମନଙ୍କୁ ଗୁରୁ କଲେ ସେ ବନ୍ଧନରେ ପକାଇଥାଏ । ପ୍ରହ୍ଲାଦ ମଧ୍ୟ ତା'ର ପିତା ହିରଣ୍ୟକଶିପୁଙ୍କୁ କହିଥିଲେ ମନୋ ଏବ ମନୁଷ୍ୟାଣାଂ କାରଣଂ ବନ୍ଧ ମୋକ୍ଷୟୋ । ଅର୍ଥାତ୍ ହେ ପିତା ! ନାରାୟଣ କାହାର ଶତ୍ରୁ ନୁହଁନ୍ତି । ଯାହାର ମନ ନିଜ ଆୟତ୍ତରେ ନାହିଁ ତାର ମନ ହିଁ ତାର ଶତ୍ରୁ ଅଟନ୍ତି । ସେହିପରି ଭାଗବତରେ ଅଛି–'ନାୟଂ ଜନୋମେ ସୁଖ ଦୁଃଖ ହେତୁ ଦେବତାତ୍ମା ଗ୍ରହ କର୍ମ କାଳା । ମନଂ ପରଂ କେବଳ ଯେ ମାମନନ୍ତି ସଂସାର ଚକ୍ର ପରିବର୍ତ୍ତୟନ୍ତେ ।' ସେହିପରି ଯୋଗବଶିଷ୍ଠରେ ମଧ୍ୟ ବଶିଷ୍ଠ ଶ୍ରୀରାମଙ୍କୁ କହିଥିଲେ ଜଗତରେ ଯେତେ ଜୀବ ଅଛନ୍ତି ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମର୍କଟ ଅତି ଚଞ୍ଚଳ ହୋଇଥାଏ । କେବଳ ସେତିକି ନୁହେଁ, ଯଦି ସେହି ମାଙ୍କଡକୁ ବୃଶ୍ଚିକ ଦଂଶନ କରିଥିବ ସେହି ସମୟରେ ତାର ଯେଉଁ ଅବସ୍ଥା ହୋଇଥାଏ ମନୁଷ୍ୟ ମନର ଅବସ୍ଥା ଠିକ୍ ସେମିତି । ତେଣୁ ମନ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଇଚ୍ଛା ସୃଷ୍ଟି ହେଉଛି ତାକୁ ଶୁଦ୍ଧ ମନ ନିକଟରେ ବିଚାର କରି କର୍ମକଲେ ମନୁଷ୍ୟ ଖରାପ ହେବ ନାହିଁ । ମନରୁ ବିଷୟାଶକ୍ତି ଦୂର ହେଲେ ସେହି ମନ ହିଁ ଆତ୍ମା ବା ଭଗବାନ ରୂପରେ ପରିଣତ ହେବ । ଚିତ୍ତରେ ବିଷୟ ବାସନାରେ ଭାବିତ ହେଲେ ସେହି ସ୍ପନ୍ଦିତ ଶକ୍ତିକୁ ମନ କୁହାଯାଏ ପୁଣି ବିଷୟ ବାସନା ପରିତ୍ୟାଗ କରିଲେ ସେହି ସ୍ପନ୍ଦିତ ଶକ୍ତିକୁ ଆତ୍ମା କୁହାଯାଏ । ତେଣୁ କବୀର କହିଛନ୍ତି – 'ମନ ଲୋଭୀ, ମନ କପଟୀ ମନ ଲାଲଚି ମନ ଚୋର । ମନକା ମତ୍ ନଚଲିୟେ ପଲକ୍ ପଲକ୍ ମନ ଔର ।' ତେଣୁ ମନୁଷ୍ୟ ଆଦର୍ଶ ମନୁଷ୍ୟ ହେବାକୁ ହେଲେ ନିଜର ମନକୁ ପ୍ରଥମେ ଜୟକରିବା ଉଚିତ । ଜଗତ୍ ବଶ କରେ କୋଇ କୋଇ ଆପନା ମନ୍‌କୋ ଯେ ବଶକରେ ସବ୍‌କା ବଶହେରା ସୋଇ ।

-ବିଭାଗୀୟ ମୁଖ୍ୟ, ହେପାଟୋଲୋଜି ବିଭାଗ,
ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜ,
କଟକ, ଦୂରଭାଷ: ୯୪୩୭୦୫୧୯୫୭

ହାତୀ: ଅତୀତ, ବର୍ତ୍ତମାନ ଓ ଭବିଷ୍ୟତ

ବିପିନବିହାରୀ ମହାନ୍ତି

ଭାରତୀୟ ଇତିହାସରେ ହାତୀମାନେ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଏ ଦେଶର ଏକ ଅବିଚ୍ଛେଦ୍ୟ ଅଙ୍ଗ ଭାବେ ରହିଆସିଛନ୍ତି । ଏମାନେ ଏ ମାଟିର ପରମ୍ପରା, କାହାଣୀ, କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଓ ସଂସ୍କୃତି ସହିତ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ । ଏହାର ବିଶାଳ ଆକାର, ବିଚିତ୍ର ଥୋଡ଼ ବା ଶୁଣ୍ଢ, ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକ ଦେହର ଗଣ୍ଡି ଓ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଧୀଶକ୍ତି ଏହାକୁ ଯୁଗେଯୁଗେ ମଣିଷ ପାଖରେ ପ୍ରିୟ କରିପାରିଛି । ପ୍ରାଗ୍ ଐତିହାସିକ ଯୁଗରୁ ହାତୀର ଖୋଦିତ କଳାକୃତି, ରଂଜିତଚିତ୍ର ଓ ମୋହର ଯାହାକି ହର୍‌ପ୍ପା ସଭ୍ୟତାରୁ ମିଳେ, ତାହା ମଣିଷ ସହିତ ହାତୀର ସଂପର୍କ କ'ଣ ବା କିପରି ସୂଚାଇଥାଏ । ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତରେ ରାଜାମାନେ ଯୁଦ୍ଧ ଓ ଶାନ୍ତି ବେଳେ ରାଜକୀୟ ଆରୋହଣ ରୂପେ ହାତକୁ ହିଁ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ । ଇତିହାସ କୁହେ ଚନ୍ଦ୍ରଗୁପ୍ତ ମୌର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ପ୍ରାୟ ୯ ହଜାର ହସ୍ତୀ ଯୁଦ୍ଧକ୍ଷେତ୍ରରେ ନିୟୋଜିତ ଥିଲେ । ସମ୍ରାଟ ଅଶୋକଙ୍କ ବେଳେ ଏ ହସ୍ତୀ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମର ପ୍ରତୀକ ରୂପେ ବ୍ୟବହାର ହେଉଥିଲେ । ମୋଗଲ ସମ୍ରାଟ ମହାନୁଭବ ଆକବରଙ୍କ ପାଇଁ ହାତୀ ଥିଲେ ଅତିପ୍ରିୟ । କୁହାଯାଏ ଯେ ତାଙ୍କ ହାତୀଶାଳାର ପ୍ରାୟ ୩୨,୦୦୦୦ ହାତୀ ପୋଷା ଯାଇଥିଲେ । ତେବେ ଯେବେଠୁ ହାତୀମାନଙ୍କୁ ଯୁଦ୍ଧରେ ନିୟୋଜନ କରାଗଲା, ସେବେଠୁ ତାଙ୍କର ରାଜକୀୟ ବ୍ୟବହାରରୁ କ୍ରମଶଃ ହ୍ରାସ ହେବାରେ ଲାଗିଲା; ଘରୋଇ ସଂପତି ରୂପେ କେଉଁଠି କେଉଁଠି ସେମାନେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଲେ । ଏବେ ବି କେତେକ ମଠ ବା ମନ୍ଦିରରେ ପୁଣ୍ୟ ପର୍ବରେ ସେମାନଙ୍କ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ପୋଷା ଯାଇଛନ୍ତି । ସେତେବେଳେ ସେମାନଙ୍କୁ ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ସଜ୍ଜିତ କରାଇ ସର୍ବସାଧାରଣରେ ପ୍ରଦର୍ଶନ ନିମନ୍ତେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥାଏ । ସଦାକାଳେ କାଠଶିଳ୍ପଶାଳାରେ, ସରକାରୀ ଜଙ୍ଗଲ ବିଭାଗରେ, ପର୍ଯ୍ୟଟନ ବିଭାଗ ତଥା ସର୍କସ ଦଳରେ ହାତୀମାନଙ୍କ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ରହିଛି । ଜଙ୍ଗଲି ରାସ୍ତାରେ, ପାହାଡ଼ିଆ ସ୍ଥାନରେ ଓ ଯେଉଁଠି ଆଧୁନିକ ପରିବହନ ଯାନ ପହଂଚିପାରିବ ନାହିଁ, ସେଠି ହାତୀମାନେ ପରିବହନ ଏବଂ ଜିନିଷ ଉଠାପକା କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଆନ୍ତି । ୧୯୬୦ ଦଶକରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ସୋନପୁର ହାତୀ ହାଟରେ ହଜାର ହଜାର ହାତୀମାନଙ୍କର କିଣାବିକା ହେବାର ଦେଖାଯାଇଛି । ଗୋଟିଏ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କଥା ଏହି ଯେ ହାତୀ ହିଂସ୍ରଜନ୍ତୁ ଏବଂ ଏହା ଗୃହପାଳିତ ନହେଲେ ମଧ୍ୟ ମଣିଷକୁ ସେବା ଦିଏ । ହାତୀଟିଏ ମଣିଷକୁ ଦେଉଥିବା ସେବାର ପଟ୍ଟାନ୍ତର ନାହିଁ ।

ହାତୀ ଯିଏ ଆମର ପ୍ରିୟ ଶିଶୁଟିଏ ଏବଂ ସଂପଦ ଓ ଯିଏ ଆମ ସମାଜରେ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥାନ ଦଖଲ କରେ, ଏବେ ଏ ଧରାରୁ ନିଶ୍ଚିହ୍ନ ହେବା ପଥରେ ଆଗେଇ ଚାଲିଛି । ଏକଦା ହାତୀମାନେ ଏସିଆ ମହାଦେଶର ପଶ୍ଚିମ ଏସିଆରୁ ଚୀନ୍ ଯାଏଁ ତାଙ୍କର ସ୍ଥିତି ବିସ୍ତାର କରିଥିଲେ । ଏବେ ହାତୀମାନେ ଇରାନ୍, ଆଫଗାନିସ୍ଥାନ, ପାକିସ୍ତାନ ଏବଂ ଚୀନ୍‌ର ଅଧିକାଂଶ ଅଂଚଳରୁ ଲୁପ୍ତ ହୋଇଗଲେଣି । କେବଳ ଭାରତ, ଶ୍ରୀଲଙ୍କା, ନେପାଳ, ଭୁଟାନ, ବଙ୍ଗଳାଦେଶ, ମିଆଁମାର, ଥାଇଲାଣ୍ଡ, ଭିଏତ୍‌ନାମ ଓ ମାଲେସିଆରେ କିଛି ପରିମାଣରେ ଅଛନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏସିଆ ମହାଦେଶରେ ହାତୀସଂଖ୍ୟା ୫୦ ହଜାରରୁ ତଳକୁ ଖସିଗଲେଣି । ଏଥିରୁ ଅଧେ ଅଛନ୍ତି ଭାରତ ଉପମହାଦେଶରେ । ଗତ ୧୦୦ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଭାରତର ୫ଟି ରାଜ୍ୟ ବିଶେଷକରି ପଞ୍ଜାବ, ରାଜସ୍ଥାନ, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ, ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ଏବଂ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶରୁ ହାତୀ ନିଶ୍ଚହ୍ନ ହୋଇଗଲାଣି । ଓଡ଼ିଶା କଥା ତଦ୍ରୂପ । ଏକଦା ଯିଏ ହାତୀମାନଙ୍କ ଘର ଥିଲା, ଏବେ ତା'ର ହାତୀ ସଂଖ୍ୟା ୨୦୧୧-୧୨ ଗଣନାନୁଯାୟୀ ମାତ୍ର ୧୯୩୦ । ଏହି ସଂଖ୍ୟା ୧୯୭୯ରେ ଥିଲା ୨୦୪୪ । ୨୦୧୫ରେ ଥିଲା ଏମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୧୯୫୪ । ସଂପ୍ରତି ୨୦୧୭ରେ ହାତୀ ଗଣନା ଅନୁସାରେ ଏହାର ସଂଖ୍ୟା ଅଛି ୧୯୭୬ । ଏଠାରେ ସୂଚନା ମିଳେ ଯେ, ଚଳିତବର୍ଷ ହାତୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା କିଛିଟା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ଏ ସଂଖ୍ୟା ଯେ ଆଗାମୀକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବ ଏହାର କିଛି ମାନେ ନାହିଁ । ସାମଗ୍ରିକ ଭାବରେ ଦେଖିଲେ ଆମ ଦେଶରେ ଏମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା କ୍ରମଶଃ ହ୍ରାସ ପାଇବାରେ ଲାଗିଛି ।

ହାତୀବଂଶ ବୁଡ଼ିବା ପଛରେ ଯେଉଁସବୁ କାରଣମାନ ଅଛି ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା-ବହୁ ପରିମାଣରେ ଅରଣ୍ୟ ଛେଦନ, ବିସ୍ତୃତ ପରିମାଣର କଫି, ଚା, ରବର ଓ ଟିକ୍ ଚାଷ ତଥା ଖଣିଖାଦାନ ଖନନ, ଶିଳ୍ପୀକରଣ, ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ ଏବଂ ବହୁମୁଖୀ ନଦୀବନ୍ଧ ଯୋଜନା ଯୋଗୁଁ ବହୁ ଜଙ୍ଗଲ ଜଳ ମଧ୍ୟରେ ନିମଜ୍ଜିକରଣରୁ ହାତୀଙ୍କ ନିବାସସ୍ଥଳୀ ବାଧାପ୍ରାପ୍ତ । ଜଙ୍ଗଲ ଅଭାବ କାରଣରୁ ସେମାନେ ଗ୍ରାମ ବା ସହରାଭିମୁଖୀ, ବୁଡ଼ାନ୍ତି କୃଷିକ୍ଷେତ୍ର ଏବଂ ଶିକାର କରନ୍ତି ମଣିଷ । ତାହିଁକି ନିଜେ ଶିକାର ହୁଅନ୍ତି ଚୋରା ଶିକାରୀ ହସ୍ତରେ ଅଥବା ବିପଦ ଜାଲ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସ୍ପର୍ଶରେ ବା ଆଉ ସେମିତି କିଛିରେ ।

କଥାରେ କୁହାଯାଏ; ହାତୀ ବଂଚିଥିଲେ ଲକ୍ଷେ, ମଲେ ବି ଲକ୍ଷେ । ଏଥିରୁ ଜୀବିତ ବା ମୃତ ହାତୀର ବ୍ୟବହାରିକ ଗୁଣ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଏ । ହାତୀ ଆରୋହଣ ଏବଂ ସୌଖୀନ କଥା, ପରିବହନ, ଯୋଗାଯୋଗ ଏବଂ ଶିଳ୍ପଶାଳା ପାଇଁ ତା ସ୍ଥାନ ତ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର; ହାତୀଦାନ୍ତ ଓ ଅସ୍ଥିରୁ ସୌଖୀନ ସାମଗ୍ରୀ ପ୍ରସ୍ତୁତିର ଚାହିଦା କହିଲେ ନସରେ; ହାତୀ ମଲାପରେ, ତା ସର୍ବାଙ୍ଗ ଓ ଜୀବିତାବସ୍ଥାରେ ହାତୀ ଏକ ମୁଖ୍ୟ ଆକର୍ଷଣ । ହାତୀକୁ ନେଇ ଏକ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର 'ହାତୀ ମେରା ସାଥୀ' ଅଛି, ଏକଥା ଆମେ ଜାଣୁ । ଏବେ ବିଶ୍ୱରେ ଥାଇଲାଣ୍ଡରେ ହାତୀମାନଙ୍କୁ ବିଶେଷ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଏ । ଥାଇଲାଣ୍ଡରେ ହାତୀମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ପ୍ରାକୃତିକ ଓ ଜାତୀୟ ସଂପଦ । ସେମାନେ ସେଠାରେ ଅର୍ଥନୈତିକ ପ୍ରଗତିରେ ବିଶେଷ ସହାୟକ ହୋଇଥାନ୍ତି । ସେମାନେ ତାଙ୍କର ପାହାଡ଼ି ପରିବହନର ଯାନ ବା ଟ୍ରାକ୍ଟର; କଟା କାଠକୁ ଗାଡ଼ିକୁ ଉଠାଇବାରେ କ୍ରେନ୍; ନଦୀକୂଳକୁ ବୁହାଇବାରେ ଶଗଡ଼ ଗାଡ଼ି ବା ଟ୍ରକ୍ ଯେଉଁଠି ପରିବହନ ପାଇଁ କୋଉ ଯାନ ପହଂଚିପାରିବ ନାହିଁ, ସେଠି ହାତୀ ବାହନ କାମ କରେ । ହାତୀ ଓ ଜଙ୍ଗଲ ଥାଇଲାଣ୍ଡ ବାସୀଙ୍କ ଅମୂଲ୍ୟ ସଂପଦ ।

ହାତୀ ପାଳନ ଓ ତାଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ଓ ସଂରକ୍ଷଣ ସହ ପୁରାତନ ଜଙ୍ଗଲର ସୁରକ୍ଷା ଓ ନୂତନ ଜଙ୍ଗଲ ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ସେମାନେ ସଦାସର୍ବଦା ଚେଷ୍ଟିତ । ଥାଇଲାଣ୍ଡରେ ହାତୀଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ନିମନ୍ତେ ଏକ ସଂସ୍ଥା 'ଇଲିଫାଂଟ୍‌ସ ରି ଇନ୍‌ଟ୍ରୋଡ଼କ୍ସନ' ୨୦୦୧ ମସିହାରୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଅଛି । ହାତୀଙ୍କ ବଂଶ ବୃଦ୍ଧି ନିମନ୍ତେ ଏ ସଂସ୍ଥା ସେଠାରେ ନାନାବିଧ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି । ଏ ସଂସ୍ଥାର ମୁଖ୍ୟ ୨୦୧୨ ମସିହାରେ ଜାତିସଂଘକୁ 'ବିଶ୍ୱହାତୀ ଦିବସ' ପାଳନ ନିମନ୍ତେ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ । ଜାତିସଂଘ ଏହା ଉପରେ ବିଭିନ୍ନ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କ ସହିତ ବିଚାର ବିମର୍ଷ କରି ଅଗଷ୍ଟ ୧୨କୁ ପ୍ରତିବର୍ଷ ହାତୀ ଦିବସ ରୂପେ ପାଳନ କରିବାକୁ ନିଷ୍ପତି ନେଲା ଏବଂ ଏହା ୨୦୧୨ ମସିହାଠାରୁ ପାଳିତ ହୋଇଆସୁଛି । ବିଶ୍ୱର ୬୫ ବନ୍ୟଜନ୍ତୁ ସଂସ୍ଥା ଏ ଦିବସ ପାଳନ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଉଛନ୍ତି । ଆଫ୍ରିକାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚିଡ଼ିଆଖାନା ଓ ଅଭୟାରଣ୍ୟରେ ବିଶ୍ୱହାତୀ ଦିବସ ପାଳନ କରାଯାଏ । ଜନମାନସରେ ହାତୀମାନଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ଓ ସେମାନଙ୍କ ବଂଶବୃଦ୍ଧିରେ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି ପାଇଁ ଏହା ଏକ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ।

ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ସବୁ ଦେଶରେ ହାତୀ ନଥିଲେ କି ନାହାଁନ୍ତି । ତେବେ ଯେଉଁଠିଥିଲେ, ଅନେକ ଦେଶରୁ ନିଶ୍ଚିହ୍ନ ଏବଂ କେତେକ ସ୍ଥାନରେ ଲୁପ୍ତପ୍ରାୟ । ଦ୍ରୁତବେଗରେ ଏମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା କ୍ରମଶଃ ହ୍ରାସ ପାଉଛି । ଆଉ କେଇ ଦିନପରେ ଏମାନେ ହେବେ କେବଳ ଚିଡ଼ିଆଖାନାର ଜୀବ । ସେଇଠୁ ଡାଇନୋସର ପରି ଏ ଜୀବ ବି ଏ ଧାରାରେ ଲୋପ ପାଇଯିବେ । ତା'ପରେ ସେମାନେ ହେବେ ଛବିରେ ହାତୀ । ଏହା ହିଁ ଦୁଃଖ । ଆସନ୍ତୁ ହାତୀବଂଶ ବଂଚିବାରେ କିଛି ତ ଚିନ୍ତା କରିବା ।

-ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ଓଡ଼ିଶା ଭାଷା ସଂରକ୍ଷଣ ଏବଂ ଗବେଷଣା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ, ବିପିନବିହାରୀ ପାଠାଗାର, ଜଟଣୀ, ଦୂରଭାଷ: ୯୯୩୮୩୪୪୧୩୮

ପିତାମାତାଙ୍କ ନିଃସଙ୍ଗ ଅନୁଭବତା

ମୁଁ ପିଲାବେଳୁ ପାଠ ପଢୁଥିବାବେଳେ ମୋ ସାଙ୍ଗ ସରୋଜ ସହ ଭଲ ସମ୍ପର୍କ ଥିଲା । ମୁଁ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଜଣେ ମେଧାବୀ ଛାତ୍ର ଓ ଜେଜେ ତଥା ବାପାଙ୍କ ସ୍ୱପ୍ନ ଥିଲା ଜଣେ ଡାକ୍ତର ହେବାପାଇଁ ବୋଲି ଡାକ୍ତରୀ ପାଠ ପଢ଼ିବା ବେଳେ ସାଙ୍ଗ ସରୋଜ ବ୍ୟବସାୟ ବୃତ୍ତିକୁ ଆପଣାଇଲା । ତେବେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ସେ ଭାରତ ବାହାରକୁ ଚାଲିଯିବା ପରେ ସରୋଜଙ୍କ ବାପା ରଘୁନାଥ ମଉସା ଓ ମାଉସୀ ଦୁଇଜଣ ଏକଲା ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ନିଃସଙ୍ଗତା ଜୀବନ ଭିତରେ ସେମାନେ ସମୟ କାଢ଼ି ଯେତେ ମଠମନ୍ଦିର ଓ ପାର୍କ ବା ବନ୍ଧୁଘର ବୁଲିଲେ ବି ନିଜ ପୁଅଟିକୁ କିନ୍ତୁ ଝୁରି ହେଲେ । ପ୍ରତିବର୍ଷ ଦଶହରା ବେଳେ ବିଦେଶରୁ ସରୋଜ ଆସି ତା'ବାପା ମାଆଙ୍କ ପାଖରେ କିଛି ଦିନ ରହେ ତଥାପି ରଘୁନାଥ ମଉସା ଅନେକ ସମୟ ମୋ ପାଖରେ ତାଙ୍କ ନିଃସଙ୍ଗତାର ଅବର୍ଣ୍ଣନୀୟ ଦୁଃଖକୁ ବଖାଣନ୍ତି । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ବୁଝାସୁଝା କରେ ସରୋଜ ସହ ଅନେକ ସ୍ମରଣୀୟ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ତାଙ୍କ ଘରେ ଯାହାସବୁ ବିତାଇଥାଏ ତାଙ୍କୁ ଗପି କିଛିଟା ହାଲ୍‌କା କଲେ ବି ମୁଁ ଅନୁଭବ କରେ ପ୍ରକୃତରେ ମଉସା ମାଉସୀ କିନ୍ତୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ନିଜକୁ ଆଶ୍ୱସ୍ତ କରିନଥାନ୍ତି । ଲୋକମାନଙ୍କ ଭିତରେ ବିଶେଷକରି ପିଲାମାନେ ବଡ଼ ହୋଇ ବାହାରକୁ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ହେଉ ବା ବିବାହ ପରେ ଘର ବାହାରର କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରକୁ ଚାଲିଯିବା ପରେ ବାପା ମାଆମାନେ ଯେଉଁ ଏକାକିତ୍ୱପଣ ବା ନିଃସଙ୍ଗତା ଅନୁଭବ କରନ୍ତି ଏହା ମାନସିକ ରୋଗ ଚିକିତ୍ସା କ୍ଷେତ୍ରରେ କୁହାଯାଏ ଏମ୍ପ୍ଟି ନେଷ୍ଟ ସିଣ୍ଡ୍ରୋମ୍ । ତେବେ ଏକ ଅଧ୍ୟୟନର ସୂତ୍ରରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ମହିଳାମାନେ ଅଧିକ ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥାନ୍ତି । ସାଧାରଣତଃ ନିଜ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ବାପା ମାଆମାନେ ଜୀବନ ଦେଇ ଭଲ ପାଇଥାନ୍ତି କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବନାହିଁ । ନିଜ ସୃଷ୍ଟିଟିକୁ କେହି କେବେ କ'ଣ କିଛି ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଛାଡ଼ି ରହିପାରିବ ? ଏହା ତ ନିଶ୍ଚିତ କଥା । ଯେଉଁ ଘରେ ପିଲାଟିର କନ୍ଦାକଟା, ଧାଁ ଧଉଡ଼, ନୂଆ ପାଦ ପକାଇବାର ଅନୁଭବ, ଘର ସମସ୍ତଙ୍କ ସହିତ ମିଶି ସୁଖଦୁଃଖ ବାଣ୍ଟିବାର ଯେଉଁ ନୈସର୍ଗିକ ଅନୁଭବ ଦୟାନିଧି ମଉସା କ'ଣ ଏ ଦୁନିଆରେ କେହି ବାପାମାଆ ବି ନିଜ ପିଲାଙ୍କର ଏପରି ସ୍ମରଣୀୟ ଜିନିଷକୁ କେବେ ବି ଭୁଲି ପାରିବେନାହିଁ । ପିଲାମାନେ ବାହାରକୁ ଚାଲିଗଲା ପରେ ପାଖରେ ଥିଲାବେଳେ ଯେତେ ଗାଳି ମନ୍ଦ ସବୁକୁ ପଛରେ ପକାଇ ଦେଇ ଅତ୍ୟଧିକ କଷ୍ଟ ଓ ଯନ୍ତ୍ରଣା ବାପାମା ମାନେ ଅନୁଭବ କରନ୍ତି । ପିଲାମାନଙ୍କର ଅନୁପସ୍ଥିତିକୁ ଉପଲବ୍ଧି କରି କେତେକ ବାପାମା ଏପରି ଦୁଃଖିତ ହୋଇପଡ଼ନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ ନିଜ ଚାକିରୀ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଯିବା ପାଇଁ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତିନାହିଁ । କୌଣସି ମନୋରଞ୍ଜନ, ବନ୍ଧୁପରିଜନଙ୍କ ସହ ଗପସପ ସେମାନଙ୍କୁ ପିଲାମାନଙ୍କ ନିଃସଙ୍ଗତାକୁ ଭୁଲାଇବା ପାଇଁ ସକ୍ଷମ ହୋଇନଥାଏ । ମାନସିକ ରୋଗ ଚିକିତ୍ସା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନେକ ରୋଗୀମାନଙ୍କୁ ଚିକିତ୍ସା କଲାବେଳେ ଏହି ଦିଗଟି ମୁଁ ଚିହ୍ନଟ କରି ପ୍ରାଥମିକ ଭାବେ ସେମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣକୁ ଦୃଢ଼ୀଭୂତ କରିବାପାଇଁ ଆଶ୍ୱାସନା ଓ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥାଏ । ତେବେ ଯେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପିତାମାତାମାନେ ମାତ୍ରାଧିକ ଭାବେ ଅବସାଦର ଶିକାର ହୁଅନ୍ତି ସେ ସ୍ଥାନରେ ଚିକିତ୍ସାର ଜରୁରୀ ଆବଶ୍ୟକତା ପଡ଼ିଥାଏ । ପ୍ରାଥମିକ ଅବସ୍ଥାରେ ମାନସିକ ରୋଗ ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ନେବା ନିହାତି ଜରୁରୀ । ଚିକିତ୍ସାର ପ୍ରଥମ ମାର୍ଗ ହେଉଛି ସେମାନଙ୍କୁ କାଉନ୍‌ସେଲିଂ କରିବା ପରେ କିଛି ଔଷଧ ଦେବା ସହ କିଛି ଥେରାପି ଦିଆଯାଏ । ନିଃସଙ୍ଗ ଅନୁଭବ କରୁଥିବା ବାପାମାଆଙ୍କ ମାନସିକ ଅଧୈର୍ଯ୍ୟତାକୁ କେହି ସମାଲୋଚନା କରୁନାହିଁ ମୋ କହିବା କଥା ହେଉଛି ଭଙ୍ଗାଗଢ଼ା ଏ ଦୁନିଆ ଭିତରେ ପିଲାମାନେ ବଡ଼ ହେଲେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ବାହାରକୁ ଯିବେ ସେମାନଙ୍କର ପାଠପଢ଼ା ହେଉ ବା ଚାକିରୀ କ୍ଷେତ୍ର, ସଂସାର କଳାପରେ ଦୁଇଜଣ କର୍ମଜୀବୀ ହୋଇଥିଲେ ତାହାଲେ ତ ସେମାନେ ଘର ଛାଡ଼ିବା ପାଇଁ ପ୍ରକାରାନ୍ତରେ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଥାନ୍ତି । ତେବେ ନିଃସଙ୍ଗ ଅନୁଭବ କରୁଥିବା ବା ଏମ୍ପ୍ଟି ନେଷ୍ଟ ସିଣ୍ଡ୍ରୋମର ଶିକାର ହେଉଥିବା ବାପାମାଆମାନେ ପିଲାମାନଙ୍କର ନିଃସଙ୍ଗତାକୁ ଭାବି ଭାବି ସମୟ ଓ ଶକ୍ତିର ଅପଚୟ କରିବା ଅପେକ୍ଷା ସେହି ସମୟକୁ ବିଭିନ୍ନ ମହତ୍, ସୃଜନଶୀଳ, ଚିନ୍ତାଶୀଳ ବା ଜ୍ଞାନ ଗର୍ଭକ କାମରେ ଲଗାଇଲେ ଖୁବ୍ ଭଲ ହେବ । ଓଡ଼ିଆରେ ଏକ କଥା ଅଛି 'ଲୁଣ ଖାଏ ହାଣ୍ଡି, ଚିନ୍ତା ଖାଏ ଗଣ୍ଡି' । ତେଣୁ ପିଲାମାନଙ୍କର ଏକାକିତ୍ୱକୁ ଦୁଃଖଦ ଅନୁଭବ କରି ନିଜେ କ୍ଷତବିକ୍ଷତ ହେବା ସହ ନିଜ ଶରୀରକୁ ମଧ୍ୟ ଆପଣ କଷ୍ଟ ଦେଉଛନ୍ତି ଏହା ଭୁଲନ୍ତୁ ନାହିଁ । ପିଲାମାନେ ଦୂରରେ ରହୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆଜିର ସମୟରେ ଫେସ୍‌ବୁକ୍, ହ୍ୱାଟସପ୍, ଭିଡ଼ିଓ କଲିଂ ଓ ମୋବାଇଲ ଚାଟିଂ ପରି କେତେ କ'ଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଆଗେଇ ଗଲାଣି । କହିବାକୁଗଲେ ପିଲାମାନେ ଆପଣଙ୍କ ହାତ ପାଖରେ ହିଁ ରହିଛନ୍ତି କହିଲେ ଭୁଲ ହେବନାହିଁ । ବରଂ ପିଲାମାନଙ୍କ ସହିତ ଏହିପରି ବାଟରେ ନିୟମିତ ଯୋଗାଯୋଗ ରଖନ୍ତୁ । ଗୋଟିଏ ଭଲ ନିତିଦିନିଆ ଜୀବନର ରୁଟିନ୍‌ଟିଏ ତିଆରି କରନ୍ତୁ । ଯେପରି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟରେ ଶଯ୍ୟାତ୍ୟାଗ କରନ୍ତୁ, ନିତ୍ୟକର୍ମ ସାରି ପ୍ରାଣାୟମ ବା ଯୋଗ ବା ପ୍ରାତଃ ଭ୍ରମଣ କରନ୍ତୁ, ଠାକୁର ପୂଜା କରନ୍ତୁ, ଘର ପାଖରେ ସ୍ଥାନ ଥିଲେ ବଗିଚାରେ କିଛି ବୃକ୍ଷଲତା ଲଗାନ୍ତୁ, ବନ୍ଧୁବର୍ଗ ବା ଆତ୍ମୀୟସ୍ୱଜନଙ୍କ ସହ ଭଲ ସମ୍ପର୍କ ବଢ଼ାଇ ସମୟ ବିତାଇ ଦିଅନ୍ତୁ । ନିଜର କୌଣସି ସୃଜନଶୀଳତା ଥିଲେ ସେ ପ୍ରତିଭାକୁ ଆଗକୁ ଆଣନ୍ତୁ । ସେଥିପାଇଁ କିଛି ସମୟ ଦିଅନ୍ତୁ । ନିଜକୁ କିପରି ସର୍ବଦା ବ୍ୟସ୍ତ ରଖିବେ ତାହା ପାଇଁ ଏକ ଗାଇଡ଼ ତିଆରି କରନ୍ତୁ । ପିଲାମାନେ ଯେଉଁଠି ରହୁଛନ୍ତି ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ନିୟମିତ ଭାବରେ କିଛି ସମୟ ଯାଇ କିଛି ସମୟ କାଟନ୍ତୁ । ଆପଣ ମନେରଖନ୍ତୁ ପିଲାଟିର ଉତ୍ତମ ଭବିଷ୍ୟତ ଓ ଏକ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣିମ ଆଗାମୀ ଜୀବନ ପାଇଁ ପିଲାଟି ବାହାରେ ପାଠପଢ଼ା ବା କାମଧନ୍ଦାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହୁଛନ୍ତି । ଏ କଥାକୁ ଆପଣମାନେ କେବେ ଭୁଲନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଆପଣଙ୍କର ଉଚିତ ଓ ସଠିକ୍ ସଂସ୍କାର ସେମାନଙ୍କୁ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଭଲ ରାସ୍ତାରେ ଗଢ଼ାଇ ନେବ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ ରଖନ୍ତୁ । ପଡ଼ୋଶୀମାନଙ୍କ ସହିତ ଉତ୍ତମ ସମ୍ପର୍କ ରଖି ସେମାନଙ୍କ ପରିବାରର ଜଣେ ସଦସ୍ୟ ବୋଲି ନିଜେ ଅନୁଭବ କରି ନିଜ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟ ଭାବେ ସେମାନଙ୍କୁ ବି ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ । ଦେଖିବେ ଆପଣଙ୍କ ଭିତରେ ଏହି ନିଃସଙ୍ଗତା କୁଆଡ଼େ ଦୂରେଇ ଯିବ । ହଁ, ଗୋଟିଏ କଥା ମନେରଖନ୍ତୁ ମାନସିକ ରୋଗ ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କ ବିନା ପରାମର୍ଶରେ ମାନସିକ ଅବସାଦ ପାଇ ବା ଉତ୍ତମ ନିଦ୍ରା ପାଇଁ କିମ୍ବା ଟେନ୍‌ସନ ପାଇଁ ମନେ ମନେ କୌଣସି ପେନ୍‌କିଲର ବା ନିଦ୍ରା ବଟିକା ଖାଆନ୍ତୁ ନାହିଁ; ଏହା ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ ଘାତକ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇପାରେ । ପିଲାମାନଙ୍କ ନିଃସଙ୍ଗତାକୁ ଅନୁଭବ ନକରି ବରଂ ଅନୁଭବ କରନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରତିଟି ସ୍ମରଣୀୟ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଯେପରି ଆପଣଙ୍କ ସହିତ ରହିଛି । ସତେଯେପରି ଆପଣଙ୍କ ପିଲାମାନେ ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ଅଛନ୍ତି କେହି କୁଆଡୁକୁ ବି ଯାଇନାହାଁନ୍ତି । ଭଗବତ ଶକ୍ତି, ଦୈବ ଆଶୀର୍ବାଦ ଓ ପିଲାମାନଙ୍କ ସ୍ନେହ ଓ ଭଲପାଇବାର ଅନାବିଳ ଜିନିଷ ଆପଣଙ୍କ ନିଃସଙ୍ଗତା ଜୀବନ ପାଇଁ ଅମୂଲ୍ୟ ମହୌଷଧି ।

ଡାକ୍ତର ସମ୍ରାଟ କର, ମାନସିକ ରୋଗ ବିଶେଷଜ୍ଞ, ଦି'ବ୍ରେନ୍, ପୁରୀଘାଟ ରୋଡ଼, କଟକ, ଦୂରଭାଷ: ୯୧୩୨୪୩୩୩୩୩